

Українська література
11 клас

I. Написати твір на одну із поданих тем.

1. “Справжній класик... — це той письменник, який легко став сучасником усіх епох” (Сент-Бев).
2. Внутрішні конфлікти і пошук власного “Я” героїв у творчості Миколи Хвильового.
3. “Я був не я” (трагедія особистості Павла Тичини).
4. “А мені ти фата-моргана на пісках емігрантських сахар” (образ України в поетичній творчості Є. Маланюка).
5. “Коли в людини є народ,
Тоді вона уже людина” (Л. Костенко).
6. Роман Василя Барки “Жовтий князь” як реквієм жертвам голодомору.

(15 балів)

II. Відповісти на бліц-запитання.

1. Назвіть роман І. Багряного, що побачив світ уже після смерті письменника в 1965 році.
2. Назвіть першу пробу в кіно О. Довженка (назва комедійного фільму) та місто, де його було знято.
3. Кому Є. Маланюк присвятив поему “П’ята симфонія”? Прокоментуйте присвяту.
4. Хто з українських драматургів редагував московський журнал “Театр” і газету “Література і мистецтво”?
5. Назвіть автора та жанр вірша “Пам’яті Т. Осьмачки”.
6. Хто є укладачем букваря “Первинка”?
7. Які історичні обставини зумовили появу “празької школи”?
8. У якому творі є такі роздуми про сутність людини: “Людина — найвеличніша з усіх істот. Людина — найнещасливіша з усіх істот. Людина — найпідліша з усіх істот. Як тяжко з цих трьох рубрик вибрати першу для доведення прикладом. Та найдивнішим є, що ці всі три рубрики сходяться в одній тій самій людині”.
9. Назвіть дату й подію, з якої розпочалися масові арешти українських шістдесятників?
10. Назвіть поета-“пражанина”, якому в 2007 році виповнюється 100 років із дня народження.

(10 балів)

III. Хто і про кого сказав?

1. “Сам хвилюється і нас усіх хвилює, п’янить і непокоїть, дратує, знесилює і полонить, аскет і фанатик, жорстокий до себе і до інших, хворобливо вразливий і гордий...”.
2. “Я входив у життя в драних австрійських черевиках, у котрих взимку бувало повно снігу, міцно затиснувши олівець у руці, широко розплющивши очі на всі чуда світу, котрі малювала мені моя дурна уява”.
3. “Він умів і гриміти, як грім, і того голосу боялись усі плазуни й негідники”.
4. “... (він) знайшов те, чого не дала йому ані берлінська наука, ані перо журналіста... Його прямування довело його до правдивих шляхів і до живих образів”.
5. “Український Одисей в Америці”.

Хто автор цих слів?

1. “Епоха зробила його таким, яким він є” (про О. Довженка).
2. “Соромно було за нас, за наш світ, за більшовизм, за Леніна, за Маркса. Хотілося в когось просити вибачення, до когось апелювати...”.
3. “Україна мусить дати найкращих у світі Марк Твенів”.
4. “Щастя треба — на всякий випадок,
Сили треба — на цілий вік”.
5. “Серце кожного поета і романтика мусить іти на Голгофу”.

(10 балів)

IV. Із погляду теоретика літератури... (відповісти на одне з двох запитань).

1. Як відомо, МУР є особливим літературно-мистецьким явищем в українській літературі зі своїми художньо-естетичними смаками та поглядами на роль і функції літератури. Розкажіть докладніше про цю організацію, її виникнення, представників.

2. І досі в літературознавстві точаться дискусії щодо природи такого жанру, як “**роман у віршах**”. Як вам здається, чи доцільно зараховувати його до категорії “романних жанрів” чи все ж таки до “ліро-епічних”? Які основні риси цього жанрового різновиду? Наведіть приклади “роману у віршах” в українській літературі (можливо, й у зарубіжних літературах).

(7 балів)

V. Прокоментуйте уривки із вірша Ліни Костенко “Біль єдиної зброї”. Дайте відповіді на такі запитання: 1) яким чином епіграф пов’язано з поезією; 2) у чому актуальність слів Лесі України сьогодні; 3) чи можна простежити спільність мотивів та ідей у творчості Лесі Українки та Ліни Костенко; 4) визначте головну думку поезії; 5) вкажіть на основні засоби художнього увиразнення, до яких вдається Л. Костенко у вірші?

БІЛЬ ЄДИНОЇ ЗБРОЇ

Слово, моя ти єдина зброє,
Ми не повинні загинуть обоє.
Лєся Українка

Півні кричать у мегафони мальв —
аж деренчить полив'яний світанок...
Мій рідний краю,
зроду ти не мав
нейтральних барв, тих прісних пуританок.

Червоне й чорне кредо рукава.
Пшеничний принцип сонячного степу.
Такі густі смарагдові слова
жили в тобі і вибухали з тебе.

Слова росли із ґрунту, мов жита.
Добірним зёрном колосилась мова.
Вона як хліб. Вона мені свята.
І кров'ю предків тяжко пурпурова.
...
Як ти зжилася з тугою чайною!
Як часто лицемірив твій Парнас!..
Шматок землі,
ти звешся Україною.
Ти був до нас. Ти будеш після нас.

Мій предковічний,
мій умитий росами,
космічний,
вічний,
зоряний, барвінковий...
Коли ти навіть звався — Малоросія,
твоя поетеса була Українкою!

(Ліна Костенко)

(8 балів)

Всього: 50 балів

Українська література
10 клас

I. Написати твір на одну з поданих тем.

1. “Мій поклик: праця, щастя і свобода,
Я є мужик, пролог, не епілог” (Життєве і творче кредо Івана Франка).
2. Терентій Пузир у світовій галереї літературних скнар (за комедією І. Карпенка-Карого “Хазяїн”).
3. Ідеали духовності в поетичному осягненні Лесі Українки (за драмою-феєрією “Лісова пісня”).
4. Зелена казка гір Іванка та Марічки (за повістю М. Коцюбинського “Тіні забутих предків”).
5. Важкий хрест героїв новели В. Стефаника “Камінний хрест”.

(15 балів)

II. Відповісти на бліц-запитання.

1. Назвати імена української письменниці й закоханого в неї чоловіка, який був автором “Щоденника самогубця”, покладеного в основу збірки І. Франка “Зів’яле листя”.
2. Поєднати розташовані у двох колонках прізвища письменників та жінок, які відіграли важливу роль у долі-творчості митців.

П. Грабовський	Ольга Гаморак
І. Франко	Марко Вовчок
Т. Шевченко	Розалія Ліфшиц
П. Куліш	Надія Сигида
В. Стефаник	Ликера Полусмак
В. Винниченко	Юзефа Дзвонковська

3. Відтворити приблизний зміст двох варіантів фіналів повісті І. Нечуя-Левицького “Кайдашева сім’я”.
4. Які твори за висловом М. Рильського становлять “діамантовий вінець” Лесі Українки? Вибрати з поданих варіантів.
“Одержима”, “Бояриня”, “Лісова пісня”, “В катакомбах”, “Кассандра”, “В пущі”, “Камінний господар”, “Оргія”.
5. Поєднати розташовані у двох колонках прізвища письменників та міста, де вони поховані.

М. Коцюбинський	Чернігів
Панас Мирний	Полтава
Леся Українка	Київ
І. Франко	Львів

6. Вкажіть автора перших українських романів із життя інтелігенції “Хмари”, “Над Чорним морем”.

7. “Він більше працював, ніж жив,” — говорили сучасники. Він сприяв виданню творів П. Грабовського. Він уклав відому мовознавчу працю. Хто й яку?

8. Поєднати поданих осіб із Лесею Українкою за родинними зв’язками.

Олена Пчілка	сестра
Михайло Драгоманов	чоловік
Михайло Косач	брат
Климент Квітка	дядько
Ізидора Борисова	мати

9. Кому належать ці слова у романі І. Франка “Перехресні стежки”: “Поки ви, русини, не маєте своїх дідичів і мільонерів, доти ви не є жаден народ, а тільки купка жебраків і невірників”.

10. Подати назву нарису, що ліг в основу роману “Хіба ревуть воли, як ясла повні?” Панаса Мирного та Івана Білика?

(10 балів)

III. Хто автор цих слів?

1. “На вас, завзятці-юнаки,
що розлюбили Україну,
кладу найкращії гадки,
мою сподіванку єдину?”

2. “Смерть буде переможена тоді, коли більшість людей ясно усвідомлять ціну життя, відчують насолоду працювати і жити”.

3. “Щоб Русь порізнена устала

З-під віковичного ярма

І цвітом повним розквітала

У згоді з ближніми всіма”.

4. Театр – школа, актор – учитель. Сцена – мій кумир, театр – священний храм для мене».

(4 бали)

IV. Із погляду теоретика літератури... (відповісти на одне з двох запитань).

1. Новела та оповідання на зламі XIX-XX віків: спільне й відмінне, художні риси, основні представники та їхні твори.

2. Український реалізм на європейському тлі: специфічні риси, особливості художнього методу, основні представники та їхні твори.

(7 балів)

V. Прочитати уривок із твору. Виконати такі завдання.

1. На основі особливостей художнього стилю визначити автора.

2. Дослідити колористику в цьому тексті і зробити відповідні висновки щодо течії та стилю, до яких можна зарахувати уривок.

3. Який прийом покладено в основу художньої композиції? Визначити літературно-мистецькі засоби (епітети, метафори, паралелізм тощо), якими передано психологічний стан.

4. Які настрої превалюють в уривку? Аргументуйте власну думку прикладами з тексту.

“Я люблю свою кімнату. Білу, наче снігурка, з букетом ірисів на столі і з Боттічеллі на стінах. Але найбільшу радість справляє мені вікно. Цілий день в нього дивиться море. Од сходу до заходу сонця голубіють в моїй хаті шибки, як морське око.

Тепер не те.

Як вони гірко плачуть сьогодні, біласто-каламутні, осліплі, що звикли бачити досі красу синього моря! Померхли мої стіни і меблі, розпливсь Боттічеллі, а по більмах вікна безупинно стікають сльози”.

(7 балів)

Всього: 43 бали

Українська література 9 клас

I. Написати твір на одну із поданих тем:

1. “Як не любити любов’ю наснажених
Мудрістю сповнених книг...” (М. Рильський).
2. “Любов виникає з любові; коли хочу, щоб мене любили, я сам перший люблю”
(Г. Сковорода).
3. “Він між нами тепер! Він зібрав нас усіх!
Хто ж на поклик його озветься?
З-поза довгих ста літ чи ви чуєте сміх!
То Іван Котляревський сміється” (М. Вороний).
4. Хто зневажає рідний край, той серцем немощний каліка” (Т. Шевченко).
5. Етика сімейних стосунків (за повістю Г.Квітки-Основ’яненка «Маруся»).

(12 балів)

II. Відповісти на бліц-запитання.

1. Що таке “життя” як жанр літератури? Наведіть приклади “житій” (2-3) у давньоукраїнській літературі.
2. Наведіть приклади перекладної світської літератури доби Київської Русі.
3. Хто є автором “Слова о Законі і Благодаті”?
4. Назвіть історичних персонажів зі “Слова о полку Ігоревім”.
5. Що таке “вертепна драма”?
6. Назвіть першу народну повість в українській літературі та її автора.
7. Назвіть відомих вам лауреатів Шевченківської премії (не менше 5) в красному письменстві.
8. Кого з українських письменників ще за життя називали “українським Сократом”, “українським Горацієм”, “українським Езопом”?
9. Назвіть античних олімпійських богів із поеми “Енеїда” І. Котляревського.
10. В якому творі та якого автора одним із героїв є сотник Забрюха?

(10 балів)

III. Із погляду теоретика літератури... (відповісти на одне з трьох запитань).

1. Творчість Григорія Сковороди – як океан, що вміщує у своїх глибинах різні літературні жанри. Одним із них є жанр **діалогів-притч**. У чому полягає специфіка притч Григорія Сковороди? Назвіть кілька з них. Якою є генеза цього жанру? Назвіть специфічні риси притч у Г. Сковороди (образи-персонажі). Проілюструйте на прикладах.
2. Історична проза кінця XVII — початку XVIII століть як поєднання хронологічної, літописної та художньо-естетичної традиції. Назвіть козацькі літописи. Чи можна погодитися з думкою, що ці літописи — спроба підпорядкування старої літописної форми викладу нових ідейно-естетичних поглядів?
3. “Слово о полку Ігоревім” як джерело міфологічного світогляду. Чи погоджуєтеся ви з цією тезою (ваші аргументи “за” чи “проти”)? Назвіть образи язичницької міфології у творі.

(8 балів)

IV. Лабораторія дослідника літератури...

Шановні учасники, перед вами — дуже незвичайні віршовані тексти Івана Величковського. Спробуйте уявити себе на кілька хвилин дослідником-першовідкривачем та інтерпретатором давніх текстів. Встановіть приблизний час (століття), коли такі віршовані тексти могли б з'явитися. Чи можна ці вірші назвати афористичними? Думку обґрунтуйте. Якими є стилізовано-стилістичні (порівняння, протиставлення, метафори; старослов'янізми тощо) особливості поданих текстів?

* * *

Не жити, еже¹ ясти²;
но ясти, ежи жити.
Не того ради жити, еже пресыщати³
утробу и многія брашна⁴ погложати,
Но *только точію*⁵ ясти, дабы тіло
возможгло житіє си соблюдати ціло.

* * *

Не жити, еже пити;
но пити, ежи жити.
Не того ради жити, еже выпивати,
міры полны во чрево, як в делву⁶, вливати,
Но єдинощи⁷ токмо испій или дважды,
дабы в тілі живущи, не умер от жажды.

* * *

На образ старця, який тримає клепсидру
Всуе, старче, клепсидрним піском изміряеш
дні твоя и толико⁸ іще жити чаєш⁹,
Не віси, минуту преживеши цілу,
много єст піска в гробі, а несть жизни тілу.

Пишущему стихи

Труда, сущаго¹⁰ в писанії, знати
не может, іже¹¹ сам не вість писати.
Мнит¹², биті легко писанія діло —
три персти¹³ пишуть, а все болит тіло.

(8 балів)

Всього 38 балів

¹ щоб

² їсти

³ наповнювати, насолоджуватися

⁴ страви

⁵ лише для того

⁶ посудина, ємність

⁷ лише раз

⁸ лише

⁹ хочеш, бажаєш

¹⁰ наявного

¹¹ бо, оскільки, тому що

¹² вважає

¹³ пальці

Українська мова
11 клас

I. В українській мові є близько 10 відсотків чужомовних слів. Незважаючи на те, що запозичення — природне явище в житті мов, єдиного погляду на вживання іншомовних слів немає. Одні вчені пристають на пуристичні позиції (за очищення словника від іншомовних слів). Інші мовознавці вважають, що процес проникнення чужорідних елементів у мову цілком природний, тісно пов'язаний із розвитком економічних, культурних, соціальних, інформаційних контактів країни зі світом. У сучасному мовленні маємо потужну інтервенцію англіцизмів (креативний, менеджер, тінейджер, геймер, електорат та інші).

Завдання: висловити власні міркування у формі есе щодо доцільності вживання і використання в українській мові англіцизмів. Запропонувати свою назву для есе.

(10 балів)

II. Прочитати уривок із листа поета Василя Стуса синові Дмитру. Чи можна вважати його відгуком про творчість митця? Відповідь обґрунтувати. Ознаки яких стилів поєднує в собі лист? Визначити стилістичні особливості тексту. Який тип мовлення покладено в його основу? Виконати повний синтаксичний розбір виокремленого речення.

...Пам'ятаю, як уперше пішов до філармонії. Пам'ятаю, як слухав цикл лекцій про Бетховена — всі 9 симфоній і чимало концертів. А які пречудові його сонати! І яка це була людина! Все життя — в горі, в нещасті, в муці — і він — один проти цілого світу — перемагає! Тобто не поступається напасникам, а йде напролом: або світ прийме таким мене, як я є, як мене родила мати, — або вб'є, знищить мене. Але я — не поступлюся! *І з кожної миті своєї, з кожного почуття і думки своєї зроблю свій портрет, тобто портрет цілого світу: хай знає цей світ, що душив, гнув мене, що я вижив, зберігся, доніс до людей усе, що хотів.* А що хотів донести? Що люди мають жити, як ангели: з любов'ю одне до одного, з почуттям, що всі люди — брати, рівні, чесні, богоподібні, всесильні, незламні, кришталеві. Світ — це таночок усіх людей, що взялися за руки і чуються братами, пресвітлими душами, що ширяють межі небом і землею — як степові жайворони, співом славлячи і сонце, і дощ, і сніг, і бурю, і річку, і дерева, і птаство, і метеликів, і тигрів, і бедриків, і вовків. Бо все — живе і хоче жити. Тож хай живе — усе, що росте, цвіте, пасеться, розриває зубами, кігтями. А ми, брати — люди, — посеред квітів, птаства, і звірини, і дерев. Усе, що ми зробимо доброго, піднесе небо ще вище, від нашої доблесті хмари стануть біліші, а небо — голубіше, а сонце — ясніше... І Бетховен перевернув мені душу — за час того прослухування. Як я шкодував, що через бідність моїх батьків не можна просити їх, аби купили мені скрипку чи фортепіано... (25.04.1979 р.).

(8 балів)

III. Кожен мовознавець у своїй бібліотечці тримає словник основних термінів і понять тієї царини мовознавства, в якій він працює. Розподіліть подані терміни за розділами мовознавчої науки (наприклад: підмет, синтагма — **синтаксис**).

Морфема, фонема, алофон, додаток, наголос, семантика, антоніми, омографи, топонім, діалектизм, дифтонг, афікс, предикативність, стиль, флексія, штамп.

(4 бали)

IV. Що символізує числівник **сім**? Наведіть приклади фразеологізмів (3-4) із цим числівником, поясніть їх значення.

(4 бали)

V. Уважно прочитайте подані слова. Насправді, вони ніби “перехворіли” в дивний спосіб. Як називаються такі слова в мовознавстві? Запишіть їх правильно. Наведіть власні приклади таких слів.

Раболяторія, лісанета, камфорка, дермантин, транвай, коклета, скурпульозний.

(2 бали)

V. Дати відповідь на запитання.

1. В якому з поданих варіантів треба писати префікс *с-* у всіх словах? Орфографічні помилки виправити.

- A) злагода, зфотографувати, збити, зчистити;
- Б) зберегти, зкомпроментувати, зцементувати, зсох;
- В) зтворити, зпрямувати, зписати, зпідлоба;
- Г) зшити, зчавити, зтерти, зжати.

2. В якому з поданих варіантів треба писати літеру *е* у корені всіх слів? Орфографічні помилки виправити.

- A) роздерати, шелестіти, сонечко, преборкати;
- Б) щебетати, вітерець, гребенястий, пшениця;
- В) непречетний, пелехатий, престол, шенель;
- Г) привілей, деректор, брениць, претендент.

3. В якому з поданих варіантів усі слова треба писати разом? Орфографічні помилки виправити.

- A) військоморський, яскравожовтий, загальнонародний, народнопоетичний;
- Б) аніскільки, кримськотатарський, червоногарячий, двадцятип’ятилітній;
- В) всесвітньовідомий, південнозахідний, гіркуватосолодкий, вищезгаданий;
- Г) устократ, півхати, казнакуди, сліпоглухонімиї.

4. В якому з наведених речень розділові знаки розставлено згідно з правилами пунктуації? Виправити пунктуаційні помилки.

- A) Спасе наш, Межигорський, Чудотворний Спасе... (Т. Шевченко);
- Б) Що ж, отак і будемо жити по-сусідськи;
- В) Обабіч Свирида сиділи Мурий, і ще один муляр (О. Копиленко);
- Г) Я нагодувала їх бідолашних, дала хлібину (М. Стельмах).

(8 балів)

VI. На жаль, сучасний стан української мови засвідчує, що в нашу мову тишком-нишком інтегруються слова з російської мови, а тому це призводить до збіднення українських мовних ресурсів. Досить часто ми не можемо знайти відповідника українською мовою.

Перекладіть запропоновані словосполучення українською, не вживаючи кальок із російської.

При виде, плохо видеть, безотлагательное дело, народ безмолвствует, за бесценок, битком набиться, богатырское здоровье (про людину), идти по ступенькам.

(4 бали)

Всього: 40 балів

Міністерство освіти і науки України
Інститут інноваційних технологій і змісту освіти
IV етап XXI Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови і літератури
2007 рік

Українська мова
10 клас

I. Нарис: вимоги до написання. Навести приклади нарисів в українській літературі, назвавши їх авторів. Написати нарис на тему: **“Мій улюблений письменник”**.

(10 балів)

II. За поданою схемою скласти складне речення на тему: роль рідної мови (слова) в житті людини (нації):

[]: [], (що), а тому ().

Зробити повний синтаксичний розбір (підкреслити члени речення, надписати над кожним словом частину мови, дати загальну характеристику всій конструкції й компонентам як простим реченням).

(8 балів)

III. Утворити від поданих слів похідні зі зменшувальними та збільшувальними суфіксами.

Тато, дід, баба, хліб, хмара, кіт.

Утворіть від поданих слів похідні зі зменшувальними суфіксами.

Жвавий, сидіти, їсти.

(3 бали)

IV. Підберіть лексичні синоніми (хоча б по одному) до поданих слів:

Масштаб, горизонт, клімат, вар'ят, косоокий, сприяти, жертвувати, полюс.

(2 бали)

V. Поясніть запропоновані фразеологізми.

Жити як мед пити.

З Богом, Парасю!

Сердце не бува сите.

Кури загребуть.

Шити, білити — завтра Великдень.

(5 балів)

VI. З'ясувати, яку синтаксичну роль виконує інфінітив у наведених прикладах.

Наказ виступати. Знати — це вчитися. Наказали виступати. Прийшли вчитися.

(4 бали)

VII. Відповісти на запитання.

1. В якому з поданих варіантів усі числівники записано правильно? Орфографічні помилки виправити.

А) Р.в.: трьох, восьмиста, дев'яноста, шітдесяти;

Б) Д.в.: п'ятистам, шести, сорокам, чотиром;

В) О.в.: тисячою, п'ятьомастами, вісьма, дев'ятьма;

Г) М.в.: в однім, у вісьмох, у п'яти, у п'ятдесяти.

2. В якому з варіантів правильно подано закінчення іменників ч.р II відміни у Р.в.?

Орфографічні помилки виправити.

- А) морозу, граму, борщу, вальсу;
- Б) піску, паперу, Парижу, звуку;
- В) мосту, портрету, вітру, експорту;
- Г) Кавказу, інею, абзацу, Бугу.

3. В якому з поданих варіантів усі слова треба писати з апострофом? Орфографічні помилки виправити.

- А) возз'єднання, рутв'яний, п'єдестал, мавп'ячий;
- Б) невід'ємний, без'ядерний, пів'яблука, дит'ясла;
- В) прем'єра, Анан'єв, зап'ястний, медв'яний;
- Г) В'ячеслав, арф'яр, присв'ята, черв'як.

4. В якому з наведених речень розділові знаки розставлено згідно з правилами пунктуації? Виправити пунктуаційні помилки.

- А) Резолюція буде — притримати і віник і язика (М. Стельмах);
- Б) І все ж, як не цікаво було в музеї, а треба було повертатися;
- В) Туди де образи кохані, душа окрилена летить (Олександр Олесь);
- Г) Здається часу і не гаю, а не встигаю, не встигаю (Л. Костенко).

(8 балів)

Всього: 40 балів

Міністерство освіти і науки України
Інститут інноваційних технологій і змісту освіти
IV етап XXI Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови і літератури
2007 рік

9 клас
Українська мова

I. Вдумливо прочитайте подані висловлювання. Поміркуйте, якими змістовими відтінками вони відрізняються. Відповідь обґрунтуйте.

1. Багато говорити й багато сказати не є те саме (Софокл).
2. Краще нічого не сказати, ніж сказати нічого (Г. Сковорода).
3. Заговори, щоб я тебе побачив (Сократ).
4. Всяке слово, якщо за ним не буде справ, уявляється чимось даремним і пустим (Демосфен).
5. Спершу слово зваж, а тоді скажи (Народна творчість).

Написати твір-мініатюру на одну з поданих тем, що сподобалася вам найбільше, використовуючи прикладки, вставні слова, складносурядні та складнопідрядні (з підрядними причини) речення.

(10 балів)

II. Записати речення, розставивши пропущені розділові знаки. Побудувати його структурну схему. Зробити повний синтаксичний розбір (підкреслити члени речення, надписати над кожним словом частину мови, дати загальну характеристику всій конструкції й компонентам як простим реченням).

*Страшні слова коли вони мовчать
Коли вони зненацька причаїлись
Коли не знаєш з чого їх почать
Бо всі слова були уже чиймись (Л. Костенко).*

(8 балів)

III. Скласти етнокультурознавчий словничок із слів: покуть, куліш, коралі, жупан, витинанка, берегиня, дідух, сволок, хорунжий.

(3 бали)

IV. Утворіть іменники від поданих прикметників: глибокий, убогий, безлюдний, теплий, пишний, темний. А тепер утворіть збірні іменники від таких слів: жінки, офіцери, татари, картопля, дуби, варити, шити, багно, сад, мак.

(4 бали)

V. Перекладіть українською мовою:

Дежурный по школе
По случаю
По последней моде
По требованию

По ошибке
По делу (прийти)
Прийтись по вкусу
Узнать по походке

(4 бали)

VI. Відповісти на запитання.

1. В якому з поданих варіантів у всіх словах є подвоєння? Орфографічні помилки виправити.

- А) обличчя, Поволжжя, наллються, військкомат;
- Б) барокко, священник, голландець, шаленний;
- В) статтею, блаженний, заввідділом, козаччина;

Г) Галиччина, аллегорія, статтей, Андорра.

2. В якому з поданих варіантів у всіх словах пишемо і? Орфографічні помилки виправити.

- А) бірюза, вібрація, анотація, іподром;
- Б) Вашингтон, Сірія, інновація, Пірінеї;
- В) Чілі, Шіллер, кіпарис, амплітуда;
- Г) єпископ, Тібет, піанісімо, піцікато.

3. В якому з поданих варіантів усі слова написано правильно? (Від слів *Біла Церква, Гуляйполе, Пуща-Водиця, Вінницькі стави*).

- А) біло-церківський, гуляй-пільський, пушаводицький, вінницько-ставський;
- Б) білоцерківський, гуляйпільський, пуща-водицький, вінницькоставський;
- В) білоцерківський, гуляйпільський, пуща-водицький, вінницько-ставський;
- Г) білоцерківський, гуляйпільський, пушаводицький, вінницько-ставський.

4. В якому з наведених речень розділові знаки розставлено згідно з правилами пунктуації? Виправити пунктуаційні помилки.

- А) Те, що було, минулося, і знову не буде (Т. Шевченко);
- Б) Країна озер інакше Карелія лежала перед нами до обрію;
- В) Життя без книг це хата без вікна (Д. Павличко);
- Г) Поверхню озера встигло прихопити, морозом.

(8 балів)

Всього: 37 балів

11 клас (мова)

III. Що символізує числівник сім? Навести приклади фразеологізмів із цим числівником. Пояснити їх.

Відповідь. Числівник сім — символ святості, здоров'я, небесне число. У старовину його вважали містичним, а подекуди й священним.

Бути на сьомому небі — відчувати найвищу радість, щастя, блаженство.

Сім смертних гріхів — заздрість, жадібність, розпуста, ненажерливість, гордощі, лінощі, злість. Переносне значення цього вислову — найтяжчі злочини.

Наговорити сім мішків гречаної вовни — говорити нісенітниці.

Сім потів вийде — надмірне напруження, надмірні зусилля, які докладаються кимсь до виконання, здійснення чого-небудь.

Сім п'ятниць на тиждень — про непостійну людину, яка часто міняє рішення.

Сім чудес світу — архітектурні дива; звеличення чогось, піднесення над рівнем пересічного

11 клас (література)

II. 8. У якому творі є такі роздуми про сутність людини: «Людина — найвеличніша з усіх істот. Людина — найнещадніша з усіх істот. Людина — найпідліша з усіх істот. Як тяжко з цих трьох рубрик вибрати першу для доведення прикладом. Та найдивнішим є, що ці всі три рубрики сходяться в одній тій самій людині».

(«Сад Гетсиманський» І.Багряного)

10 клас (література)

II.

6. Вкажіть автора перших українських романів із життя інтелігенції «Хмари», «Над Чорним морем» (**І.Нечуй-Левицький**).

9. Кому належать ці слова у романі І.Франка «Перехресні стежки»: «Поки ви, русини, не маєте своїх дідичів і міліонерів, доти ви не є жаден народ, а тільки купка жебраків і невольників».

(**Вогманові**)

III. Хто автор цих слів?

2. «Смерть буде переможена тоді, коли більшість людей ясно усвідомлять ціну життя, відчують насолоду працювати і жити».

(**М.Коцюбинський**)

4. «Театр — школа, актор — учитель. Сцена — мій кумир, театр — священний храм для мене».

(**І.Карпенко-Карий**)

9 клас (література)

П. 8. Кого з українських письменників ще за життя називали «українським Сократом», «українським Горацієм», «українським Езопом»?

(Григорія Сковороду)

9 клас (мова)

III. Скласти етнокультурознавчий словничок із слів: покуть, куліш, коралі, жупан, витинанка, берегиня, дідух, призьба, сволок, хорунжий.

Відповідь.

Берегиня — найстаровинніша богиня добра і захисту слов'ян від усякого зла.

Витинанка — візерунок, який вирізують (витинають) з кольорового паперу ножицями, рідше ножем так, щоб не було суцільних розрізів і щоб усі елементи візерунка були єдиними.

Жупан — верхній чоловічий одяг, оздоблений хутром; був поширений серед заможного козацтва та польської шляхти.

Коралі — намисто, прикраса з перлів, коралів, різнокольорових камінців, яку жінки носять на шиї.

Куліш — густий суп (зазвичай із пшона).

Покуть — (покуття, святий кут) в українській селянській хаті-куток, розміщений по діагоналі від печі, та місце біля нього, де стояли ікони.

Призьба — невисокий, переважно земляний насип вздовж стін хати знадвору.

Сволок — балка, яка підтримує стелю в будівлях, символ оберега, захисника і міцності оселі.

Хорунжий — особа, що носила прапор або коругву війська; прапорносець.